868

"EI"

На основу члана 17. став 2. и члана 72. Закона о храни ("Службени гласник БиХ", број 50/04) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на приједлог Агенције за безбједност хране Босне и Херцеговине, у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, на 178. сједници, одржаној 12. новембра 2019. године, донио је

ПРАВИЛНИК
О ВОЋНИМ СОКОВИМА И ОДРЕЂЕНИМ СЛИЧНИМ ПРОИЗВОДИМА НАМИЈЕЊЕНИМ ЗА ИСХРАНУ ЉУДИ

ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.
(Предмет)

Правилником о воћним соковима и одређеним сличним производима намијењеним за исхрану људи (у даљем тексту: Правилник) прописују се општи захтјеви и услови за производњу, стављање на тржиште, декларисање воћних сокова и одређених сличних производа намијењених за исхрану људи.

Члан 2.
(Дефиниције)

(1) Назив производа, дефиниције, особине, дозвољени састојци и поступци који се користе у производњи производа из члана 1. овог правилника прописани су у Анексу I овог правилника, а посебно декларисање или означавање појединих производа из истог анекса прописано је у Анексу III овог правилника.
(2) Дефиниције сировина прописане су у Анексу II, а посебне одредбе за воћне нектаре у Анексу IV овог правилника.
(3) Захтјеви квалитета у погледу најмање вриједности степени *Brixa* за реконституисане воћне сокове и реконституисане воћне каше прописани су у Анексу V овог правилника.
(4) Анекси I, II, III, IV и V саставни су дио овог правилника.

ДИО ДРУГИ - ДЕКЛАРИСАЊЕ ИЛИ ОЗНАЧАВАЊЕ ПРОИЗВОДА

Члан 3.
(Примјена прописа о декларисању)

(1) Одредбе посебних прописа којима се регулише област информисања потрошача о храни примјењују се на производе дефинисане у Анексу I овог правилника под условима наведеним у ст. од (2) до (9) овог члана.
(2) Не доводећи у питање одредбу става (3) овог члана, називи производа наведени у Анексу I овог правилника примјењују се само на производе из Анекса I овог правилника, те се користе у трговини тих производа у сврху њиховог означавања.
(3) Умјесто назива из става (2) овог члана могу се користити специфични називи наведени у Анексу III овог правилника. Ти називи могу се користити на језику и под условима прописаним у Анексу III овог правилника.
(4) Ако се производ добија од једне врсте воћа, његов назив замјењује се ријечју "воће".
(5) За производе произведене од двије или више врста воћа, осим у случају кад се сок од лимуна и/или лимете користи под условима прописаним у тачки 2. Дијелу II Анекса I овог правилника, назив производа мора садржавати воће коришћено у производњи, по опадајућем редослиједу с обзиром на количину воћних сокова или каша, као што је наведено на листи састојака. Међутим, у случају да је производ произведен од три или више врста воћа, ознака коришћеног воћа може се замијенити ријечима: "неколико врста воћа" или сличним ријечима, или бројем коришћених врста воћа.
(6) Ако су производима дефинисаним у Дијелу I Анекса I овог правилника током технолошког поступка уклоњени поједини састојци, они могу бити враћени како би се производ вратио у првобитно стање. Навођење тих састојака на листи састојака није обавезно.
(7) Ако је посебна пулпа или честица воћног ткива из тачке 7. Анекса II овог правилника у воћном соку у количини већој од оне која им је технолошким поступком уклоњена, у складу са ставом (7) овог члана, мора бити наведена на етикети.
(8) Не доводећи у питање одредбе члана 22. става (1) Правилника о пружању информација потрошачима о храни, за мјешавине воћног сока и воћног сока од концентрисаног воћног сока, те воћног нектара произведеног у потпуности или дјелимично од једног или више концентрисаних производа, означавање мора укључити сљедећи навод: "од концентрисаног (концентрисаних)…" односно "дјелимично од концентрисаног (концентрисаних) …", по потреби. Овај податак мора се налазити у близини назива производа, истакнут у односу на позадину и мора бити написан јасно уочљивим словима.
(9) При означавању воћних нектара мора се навести минимална количина воћног сока, воћне каше или мјешавине тих састојака, наводом "удио воћа

најмање…..%". Овај податак мора бити у истом видном пољу као и назив производа.

Члан 4.

(Захтјеви за означавање производа)

При означавању концентрисаног воћног сока из тачке 2. Дијела I Анекса I овог правилника, који није намијењен за испоруку крајњем потрошачу, мора се навести присуство и количина додатог сока од лимуна, сока од лимете или материја за регулисање киселости дозвољених посебним прописима којима се регулише област прехрамбених адитива. Овај навод мора се налазити на:

- паковању, или
- на декларацији причвршћеној на паковању, или
- пропратном документу.

Члан 5.

(Примјена одредаба)

Одредбе овог правилника примјењују се на производе дефинисане у Анексу I овог правилника који се стављају на тржиште Босне и Херцеговине у складу с одредбама прописа о храни.

Члан 6.

(Дозвољени поступци и материје)

(1) Не доводећи у питање одредбе посебних прописа којима се регулише област прехрамбених адитива, у производњи производа из Дијела I Анекса I овог правилника дозвољени су само поступци и материје прописани у Дијелу II Анекса I овог правилника те сировине прописане у Анексу II овог правилника.

(2) У производњи воћних нектара морају бити испуњени захтјеви прописани у Анексу IV овог правилника.

ДИО ТРЕЋИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 7.

(Утврђивање усклађености)

За утврђивање усклађености производа са прописаним општим захтјевима овог правилника у сврху службене контроле могу се користити методе утврђене посебним прописом, као и друге валидиране и међународно признате методе.

Члан 8.

(Престанак важења одредаба)

Даном ступања на снагу овог правилника престају да важе одредбе Правилника о воћним соковима, воћним нектарима и сличним производима ("Службени гласник БиХ", бр. 87/08 и 28/11).

Члан 9.

(Прелазне мјере)

Воћни сокови и њима сродни производи, стављени на тржиште или означени у складу са Правилником наведеним у члану 8. овог правилника, могу се налазити на тржишту до 12 мјесеци од дана ступања на снагу одредаба овог правилника.

Члан 10.

(Усклађеност са прописима ЕУ)

Овим правилником преузимају се одредбе Директиве Савјета 2001/112/ЕЗ, од 20. децембра 2001. године, о воћним соковима и одређеним сличним производима намијењеним исхрани људи, са измјенама и допунама закључно са Делегираном уредбом Комисије (ЕУ) бр. 1040/2014 од 25. јула 2014.

Члан 11.

(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 173/19	Предсједавајући
12. новембра 2019. године	Савјета министара БиХ
Сарајево	Др **Денис Звиздић**, с. р.

АНЕКС I

ДИО I НАЗИВ ПРОИЗВОДА, ДЕФИНИЦИЈЕ И ОСОБИНЕ

1. (а) Воћни сок

Воћни сок је производ који није ферментирао, али може ферментирати, а добијен је од јестивих дијелова воћа, које је здраво, зрело, свјеже или конзервисано хлађењем или замрзавањем, једне или више врста помијешаних заједно, а има боју, арому и укус карактеристичан за сок од воћа од којег потиче.

Арома, пулпа и честице воћног ткива који су добијени одговарајућим физичким поступцима из исте врсте воћа могу бити враћени у сок.

У случају цитрусног воћа, воћни сок мора се произвести од ендокарпа. Међутим, сок од лимете може се произвести од цијелих плодова.

Ако се сокови производе од воћа са коштицама, сјеменкама или кором, дијелови или састојци коштица, сјеменки или коре не смију се налазити у соку. Ова одредба се не примјењује у случајевима кад се дијелови или састојци коштица, сјеменки или коре не могу уклонити поступцима добре произвођачке праксе.

У производњи воћног сока дозвољено је мијешање воћног сока и воћне каше.

(б) Воћни сок од концентрисаног воћног сока

Воћни сок од концентрисаног воћног сока је производ добијен реконституисањем концентрисаног воћног сока дефинисаног у тачки 2. са водом за пиће која задовољава критеријуме прописане посебним прописима којима се регулише област здравствене исправности воде за пиће.

Садржај растворљиве чврсте материје у коначном производу мора бити у складу са најмањом вриједности степена *Brixa* за реконституисане сокове из Анекса V овог правилника.

Ако се сок од концентрисаног воћног сока производи од воћа које није наведено у Анексу V овог правилника, најмања вриједност степени *Brixa* реконституисаног сока мора бити једнака вриједности степени *Brixa* сока који је издвојен из воћа коришћеног за производњу концентрисаног воћног сока.

Арома, пулпа и честице воћног ткива који су добијене одговарајућим физичким поступцима из исте врсте воћа могу се поново додати том соку из концентрисаног воћног сока.

Воћни сок од концентрисаног воћног сока производи се примјеном одговарајућих поступака којима се задржавају битна физичка, хемијска, органолептичка и прехрамбена својства просјечне врсте сока од воћа од којег је направљен.

У производњи воћног сока од концентрисаног воћног сока дозвољено је мијешање воћног сока и/или концентрисаног воћног сока са воћном кашом и/или концентрисаном воћном кашом.

2. Концентрисани воћни сок

Концентрисани воћни сок је производ добијен од воћног сока једне или више врста воћа издвајањем одређене количине воде физичким поступцима. Ако је производ намијењен за директну конзумацију, количина издвојене воде мора да буде најмање 50% од почетне запремине.

Арома, пулпа и честице воћног ткива које су одговарајућим физичким поступцима били издвојени из исте врсте воћа могу се поново вратити концентрисаном воћном соку.

3. Воћни сок добијен воденом екстракцијом

Воћни сок добијен воденом екстракцијом је производ добијен дифузијом са водом:

- пулпе цијелог плода чији се сок не може екстраховати ниједним физичким поступком, или
- сушеног цијелог плода воћа.

4. Дехидрирани воћни сок/воћни сок у праху

Дехидрирани воћни сок/воћни сок у праху је производ добијен од воћног сока једне или више врста воћа физичким уклањањем готово све количине воде.

5. Воћни нектар

Воћни нектар је производ који није ферментирао али може ферментирати, који:

- је добијен додавањем воде са или без додатка шећера и/или меда, производима дефинисаним у тач. од 1. до 4, воћној каши и/или концентрисаној воћној каши и/или мјешавини тих производа, и
- испуњава захтјеве из Анекса IV овог правилника.

Не доводећи у питање одредбе посебног прописа о прехрамбеним и здравственим тврдњама, када се воћни нектари производе без додатка шећера или са смањеном енергетском вриједношћу, шећери се могу у потпуности или дјелимично замијенити заслађивачима у складу са посебним прописима којима се регулише област прехрамбених адитива.

Арома, пулпа и честице воћног ткива који су одговарајућим физичким поступцима били издвојени из исте врсте воћа могу се поново додати воћном нектару.

ДИО II ДОЗВОЉЕНИ САСТОЈЦИ, ПОСТУПЦИ И МАТЕРИЈЕ

1. Састав

Врсте које одговарају ботаничком називу из Анекса V овог правилника користе се у производњи воћних сокова, воћних каша и воћних нектара те носе назив производа према употријебљеном воћу или уобичајени назив производа. За воћне врсте које нису наведене у Анексу V овог правилника примјењују се тачни ботанички или уобичајени називи.

За воћни сок вриједност степена *Brixa* мора бити иста као у соку добијеном екстракцијом из воћа и не смије се мијењати, осим мијешањем са соком од исте врсте воћа.

Најмања вриједност степена *Brixa* прописана у Анексу V овог правилника за реконституисани воћни сок и реконституисану воћну кашу односи се на вриједности степена *Brixa* без растворљивих материја било којих додатих необавезних састојака и адитива.

2. Дозвољени састојци

Производима из Дијела I могу се додавати само сљедећи састојци:

- витамини и минерали дозвољени у складу са посебним прописима којима се регулише област хране обогаћене нутријентима;
- прехрамбени адитиви дозвољени у складу са посебним прописима којима се регулише област прехрамбених адитива;

те додатно:

- воћном соку, воћним соковима од концентрисаног воћног сока и концентрисаним воћним соковима дозвољено је враћање ароме, пулпе и честица воћног ткива;
- соку од грожђа дозвољено је поновно додавање соли винске киселине;
- воћним нектарима је дозвољено: враћање ароме, пулпе и честице воћног ткива; додавање шећера и/или меда до 20% укупне масе готовог производа; и/или додавање заслађивача.

Тврдња да шећери нису додати воћном нектару и свака тврдња за коју је вјероватно да има исто значење за потрошача може се наводити само ако производ не садржи никакве додате моносахариде или дисахариде или било какву другу храну која се користи због својих својстава заслађивања, укључујући заслађиваче како је дефинисано посебним прописима којима се регулише област прехрамбених адитива. Ако су шећери природно присутни у воћном нектару, на декларацији мора бити наведена ознака "садржи природно присутне шећере".

- производима из тачке (а), прве алинеје тачке (б), тачке (ц), друге алинеје тачке (е) и тачке (х) Анекса III овог правилника дозвољено је додавање шећера и/или меда,
- производима дефинисанима у тач. од 1. до 5. Дијела I овог анекса, а у сврху корекције киселог укуса, дозвољено је додавање сока од лимуна и/или лимете и/или концентрисаног сока од лимуна и/или лимете у количини до 3 г по литру сока изражено као безводна лимунска киселина;
- соку од парадајза и соку од парадајза од концентрисаног сока парадајза дозвољено је додавање соли, зачина и ароматичног биља.

3. Дозвољени поступци и материје

У производњи производа из Дијела I овог анекса дозвољена је примјена само сљедећих поступака и додавање само сљедећих материја:

- механички поступци екстракције,
- уобичајени физички поступци, укључујући екстракцију воде (дифузијом) из јестивих дијелова воћа, осим из грожђа намијењеног за производњу концентрисаних воћних сокова, уз услов да су тако произведени воћни сокови у сладу са захтјевима из тачке 1. Дијела I,
- за сок од грожђа, ако је грожђе било сулфитирано сумпор-диоксидом, дозвољена је десулфитација физичким поступцима уз услов да укупна количина сумпор-диоксида (SO_2) у готовом производу не прелази 10 mg/l,
- ензимски препарати: пектиназе (за разградњу пектина), протеиназе (за разградњу протеина) и амилазе (за разградњу скроба) који су у складу са одредбама посебног прописа о прехрамбеним ензинима,
- јестиви желатин,
- танини,
- силика аерогел,
- активни угаљ,
- азот,
- бентонит као адсорпцијска глина,
- хемијски инертна средства за филтрацију и средства за таложење (укључујући перлит, испрану дијатомејску земљу, целулозу, нерастворљиви полиамид, поливинилполипиролидон, полистирен) која су у складу са одредбама прописа којима се уређује ова област,
- хемијски инертна средства за адсорпцију која су у складу с одредбама прописа којима се уређује ова област, а која се користе за смањивање количине

лимонена и нарингина у соковима од цитруса без значајног утицаја на количину лиомонен глукозида, киселина, шећера (укључујући олигосахариде) или минералних материја,
- биљни протеини за бистрење од пшенице, грашка или кромпира.

АНЕКС II
ДЕФИНИЦИЈЕ СИРОВИНА

За потребе овог правилника примјењују се сљедеће дефиниције:

1. Воће

Све врсте воћа. За потребе овог правилника, парадајз се сматра воћем.

Воће мора бити здраво, примјерено зрело, свјеже или конзервисано физичким поступцима или обрадом, укључујући обраду након брања спроведену у складу са прописима.

2. Воћна каша

Производ који није ферментирао али може ферментирати а добија се одговарајућим физичким процесима као што су пасирање, дробљење, мљевење јестивог дијела цијелог или огуљеног воћа без уклањања сока.

3. Концентрисана воћна каша

Производ који се добија из воћне каше физичким уклањањем одређене количине воде.

Концентрисаној воћној каши може се поново додати арома која се добија одговарајућим физичким поступцима, како је дефинисано у тачки 3. Дијелу II Анекса I овог правилника, која се у потпуности мора добити из исте врсте воћа.

4. Арома

Не доводећи у питање одредбе посебног прописа о аромама, повратне ароме се добијају током прераде воћа примјеном одговарајућих физичких процеса. Ти физички процеси могу се примијенити у сврху задржавања, очувања или стабилизације квалитета ароме, а укључују посебно цијеђење, екстракцију, дестилацију, филтрацију, адсорпцију, испаравање, фракционисање и концентрисање.

Арома се производи од јестивих дијелова воћа; иако арома може бити и хладно пресовано уље од коре цитруса и спојеви из коштица.

5. Шећери

- Шећери како су дефинисани посебним прописима којима се регулише област о шећерима,
- Шећери поријеклом из воћа.

6. Мед

Мед је производ дефинисан посебним прописима којима се регулише област меда и других пчелињих производа.

7. Пулпа или честице воћног ткива

Производи који се добијају од јестивих дијелова воћа исте врсте без издвајања сока. У случају цитрусног воћа, пулпа или честице воћног ткива представљају алвеоле са соком добијене из ендокарпа.

АНЕКС III
ПОСЕБНИ НАЗИВИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ПРОИЗВОДЕ НАВЕДЕНЕ У АНЕКСУ I

(a) "vruchtendrank", за воћне нектаре;
(b) "Süßmost";

Ознака "Süßmost" може се користити само уз називе производа "Fruchtsaft" или "Fruchtnektar":

- за воћни нектар који је произведен искључиво од воћних сокова, концентрисаних воћних сокова или мјешавина тих производа, а који нису питки у изворном стању због њихове високе природне киселости;
- за воћни сок произведен од јабука или крушака, уз додатак јабука, по потреби, али без додатог шећера;

(c) "succo e polpa" или "sumo e polpa", за воћне нектаре произведене искључиво од воћне каше и/или концентрисане воћне каше;
(d) "æblemost", за сок од јабуке без додатог шећера;
(e) - "sur … saft", са називом употријебљене врсте воћа на данском језику, за сокове који су произведени од црне рибизле, трешње, црвене рибизле, бијеле рибизле, малина, јагода или бобица зове, без додатог шећера;
- "sød … saft" ili "sødet … saft", са називом употријебљене врсте воћа на данском језику, за сокове произведене из наведеног воћа, са више од 200 g додатог шећера по литру;

(f) "äppelmust/äpplemust", за сок од јабуке без додатог шећера;
(g) "mosto", синоним за сок од грожђа;
(h) "smiltsērkšķu sula ar cukuru" или "astelpaju mahl suhkruga" или "słodzony sok z rokitnika", за сокове који су произведени од пасјег/вучјег трна са највише 140 g додатог шећера по литру.

АНЕКС IV
ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ВОЋНЕ НЕКТАРЕ

Воћни нектар произведен од	Минимална количина сока и/или каше (волумни % финалног производа)
I. Воћа са киселим соковима који нису питки у изворном стању	
Маракуја	25
Луло	25
Црна рибизла	25
Бијела рибизла	25
Црвена рибизла	25
Огрозд	30
Пасји/вучји трн	25
Трњина	30
Шљиве	30
Друга врста шљива	30
Јаребика	30
Шипурак/шипак (плодови *Rosa sp.*)	40
Вишње	35
Остале врсте вишње	40
Боровнице	40
Зова/црна базга	50
Малине	40
Кајсије	40
Јагоде	40
Дуд/купине	40
Бруснице	30
Дуње	50
Лимуни и лимете	25
Остало воће које припада овој категорији	25
II. Мање кисело, кашасто или јако ароматично воће чији сокови нису питки у изворном стању	
Манго	25
Банана	25
Гуава	25
Папаја	25
Личи	25
Ацерола	25
Гуанабана	25

Мрежаста анона	25
Љускаста анона	25
Нар	25
Индијски орашчић	25
Шљиве момбин (*Spondias purpurea* L.)	25
Умбу (*Spondias tuberosa* Arruda)	25
Остало воће које припада овој категорији	25
III. Воће чији су сокови питки у изворном стању	
Јабуке	50
Крушке	50
Брескве	50
Цитрусно воће осим лимуна и лимете	50
Ананас	50
Парадајз	50
Остало воће које припада овој категорији	50

АНЕКС V
НАЈМАЊЕ ВРИЈЕДНОСТИ СТЕПЕНИ *BRIXA* ЗА РЕКОНСТИТУИСАНЕ ВОЋНЕ СОКОВЕ И РЕКОНСТИТУИСАНЕ ВОЋНЕ КАШЕ

Уобичајени назив воћа	Ботанички назив	Најмања вриједност степени *Brixa*
Јабука (*)	*Malus domestica* Borkh.	11,2
Кајсија (**)	*Prunus armeniaca* L.	11,2
Банана (**)	*Musa x paradisiaca* L. (изузев бананица)	21,0
Црна рибизла (*)	*Ribes nigrum* L.	11,0
Грожђе (*)	*Vitis vinifera* L. или њихових хибрида *Vitis labrusca* L. или њихових хибрида	15,9
Грејп (*)	*Citrus x paradisi* Macfad.	10,0
Гуава (**)	*Psidium guajava* L.	8,5
Лимун (*)	*Citrus limon* (L.) Burm.f.	8,0
Манго (**)	*Mangifera indica* L.	13,5
Наранџа (*)	*Citrus sinensis* (L.) Osbeck	11,2
Маракуја (*)	*Passiflora edulis* Sims	12,0
Бресква (**)	*Prunus persica* (L.) Batsch var. persica	10,0
Крушка (**)	*Pyrus communis* L.	11,9
Ананас (*)	*Ananas comosus* (L.) Merr.	12,8
Малина (*)	Rubus idaeus L.	7,0
Вишња (*)	Prunus cerasus L.	13,5
Јагода (*)	*Fragaria x ananassa* Duch.	7,0
Парадајз (*)	*Lycopersicon esculentum*, Mill.	5,0
Мандарина (*)	*Citrus reticulata* Blanco	11,2

За оне производе означене са звјездицом (*), који су произведени као сок, минимална релативна густина одређује се као таква у односу на воду при 20/20°C.
За оне производе означене са двије звјездице (**), који су произведени као каша, одређује се само најмања некоригована вриједност степени *Brixa* (без корекције киселине).